

У часи критичних потрясінь соціальний діалог може стати важливим інструментом



Магістр економіки,
менеджер проекту МОП
за фінансування ЄС

Жолт Дудаш

Як сьогодні проект Міжнародної організації праці «На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні» співпрацює з Мінекономіки та Держпраці, які завдання постали перед проектом у часи, коли Україна долає російську агресію, як співпрацює сьогодні проект з підприємствами, про безпечну працю, соціальний діалог та багато іншого в інтерв'ю Жолта Дудаша, менеджера проекту МОП за фінансування ЄС, для виробничо-практичного журналу «Охорона праці і пожежна безпека» (далі — ОППБ).

ОППБ

Зараз, коли Україна долає російську агресію, які завдання постали перед вашим проектом? Як сьогодні проект Міжнародної організації праці «На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні» співпрацює з Міністерством економіки України та Державною службою України з питань праці?

Жолт Дудаш

Розпочну з особистого. Я хочу висловити свою щирю солідарність з Україною та українським народом, з колегами, з друзями, з усіма, з ким ми працювали та продовжуємо працювати в ці турбулентні часи. Попри те, що працюємо дистанційно, **нам вдалося досить швидко встановити контакт з Держпраці і соціальними партнерами.** Також ми за цей час подали донору заявку на переорієнтацію роботи в нашому проекті, щоб адаптувати її до нових потреб, і нам дуже приємно, що **донор опе-**

ративно погодив нашу заявку і ми тепер можемо виконувати практичні кроки та рухатися вперед. Деякі із заходів, що планувалися, виконуються спільно з інспекцією праці, але додалися і нові заходи. І це **три нові ідеї, які ми опрацьовуємо із нашими партнерами в Україні.**

Напрямки діяльності проекту МОП за фінансування ЄС, що опрацьовуються спільно з партнерами в Україні

1. Ми розпочали **тренінги для інспекторів праці щодо психосоціальної підтримки на робочих місцях і перенаправлення працівників.** Перша серія тренінгів охоплює п'ять областей України і ми й надалі будемо продовжувати цю роботу, а подальші 6 тренінгів мають покрити максимально можливу кількість областей.
2. **Проведення роботи з попередження торгівлі людьми та примусової праці** — таким був запит від урядової сторони і ми на нього відреагували. І це був не тільки наш проект, в ньому також взяли участь колеги з інших проектів МОП в Україні. Ми **розробили відеоматеріали**, які зараз демонструються у потягах «Інтерсіті», що курсують по Україні, у тому числі у напрямку кордонів. Вони містять ключову інформацію та контакти, за якими можна проконсультуватися з питань, що стосуються проблеми торгівлі людьми та примусової праці. Уже готуємо інформаційні матеріали на цю тему для поширення інспекторами праці серед населення.
3. Зараз ми також **опрацьовуємо ідею щодо підготовки матеріалу з безпеки та здоров'я на роботі (далі — БЗР) в період війни та в повоєнний час**, для того, щоб виділити ті особливості, які виникають щодо БЗР в таких особливих обставинах.

Чи будуть видані напрацювання чи рекомендації для підприємств, які працюють в областях, де немає активних бойових дій? Чи співпрацюватимете з підприємствами, які перемістилися в інші регіони країни та налаштовуватимуть роботу на новому місці?

ОППБ

Жолт Дудаш

Те, що ми проговорювали, як компонент, націлений на інспекцію праці, зокрема, психосоціальна підтримка на робочих місцях — це одне з наших зусиль. Через підготовку інспекторів розпочнеться робота з працівниками, які працюють поза зонами бойових дій, з працівниками на релокованих підприємствах. Тут фокусуватимемося на питаннях консультування та надаватимемо відповідні поради, і це дуже чітко вписується в глобальний тренд, в якому рухається зараз інспекція праці у світі — це зміщення фокусу із суто контролю та нагляду й підсилення консультативної, інформаційної та порадицької функції інспекції праці. Фактично зараз, коли не можуть здійснюватися заходи контролю з боку **Держпраці**, остання **може зосередитися на інформаційно-консультативній функції** та підсилити цей аспект роботи.

Ще одна ініціатива, яку ми зараз опрацьовуємо — проведення діалогу з об'єднаннями роботодавців, з бізнес-організаціями, щоб підготувати відповідну заяву або настанови, кодекс поведінки щодо недопущення торгівлі людьми та примусової праці. Ідея полягає у покращенні поінформованості та створенні бізнес-клімату з нульовою толерантністю до примусової праці.



Ці матеріали будуть напрацьовуватися також в консультаціях з іншими колегами з МОП, які безпосередньо опікуються питанням діяльності роботодавців — це те, що зараз у нас на порядку денному.

Та робота, яку ми проводимо, так чи інакше поширюватиметься через підготовлених інспекторів праці й на релоковані підприємства.

У світлі заявки, яка була подана від України на членство в ЄС, розглядається процедура прискореного надання статусу кандидата в члени, уряд готує свої матеріали у відповідь на запит Європейського Союзу, і там, звичайно, будуть питання безпеки та здоров'я на роботі, питання запровадження стандартів Європейського Союзу. І тут ми в режимі готовності для того, щоб підключитися та надавати відповідну технічну підтримку з цих питань.

ОППБ

Як відреагували ваші колеги на ситуацію в країні, в якій Ви опікуєтесь безпечною працею? Якими знаннями, підтримкою, досвідом поділилися?

Жолт Дудаш

Особисто скажу, що на персональному рівні всі колеги з МОП висловлюють свою солідарність, підтримку не тільки мені, а й іншим колегам, які працюють в Україні. Також адміністративна рада МОП в одному зі своїх документів зазначила особливу подяку колегам з МОП, які продовжують роботу на благо України. Це питання для МОП важливе й Адміністративна рада МОП стежить за подіями: була прийнята відповідна резолюція, що стосується України, також ми бачимо, що колеги зі штаб-квартири, з регіонального офісу завжди готові прийти на допомогу, як тим колегам, що залишилися працювати в Україні, так і тим, хто працює за її межами. Наприклад, в нашому проєкті дві людини за межами України, але продовжують свою роботу.

У рамках перепрограмування нашого проєкту, принаймні дві ідеї є дуже інноваційними, і надалі ми будемо ділитися власними напрацюваннями з іншими — підготовка документа з особливостей безпеки на роботі в час війни і психосоціальна підтримка на робочих місцях через інспекцію праці.

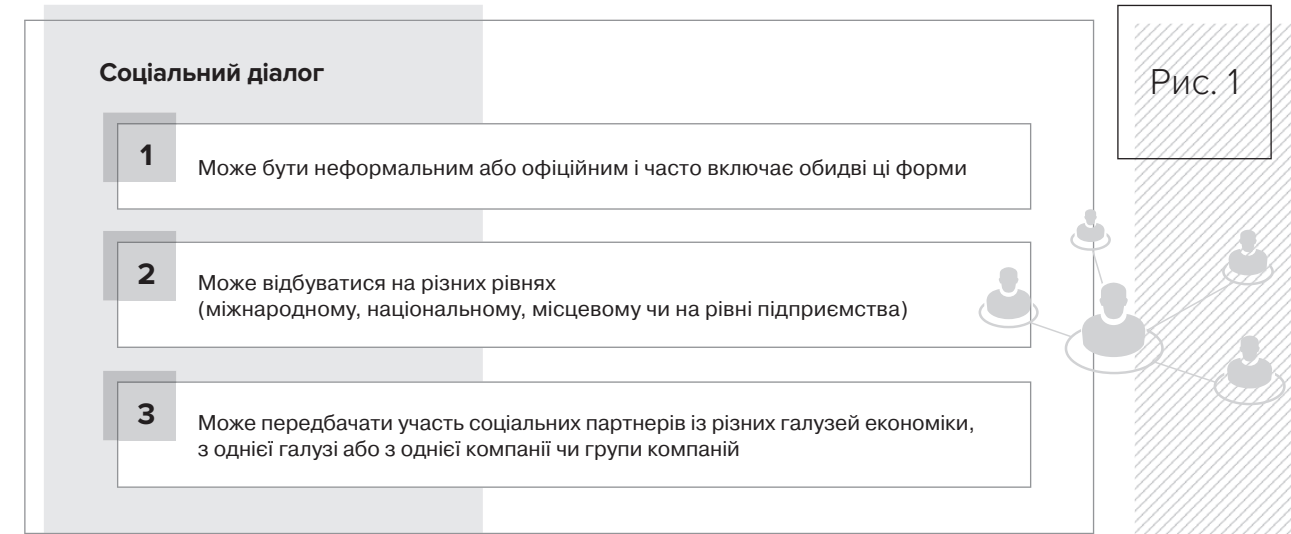
Як змінився девіз Дня безпеки та здоров'я на роботі й основний меседж щодо діяльності до кінця цього року?

ОППБ

Що стосується Дня безпеки та здоров'я на роботі. Звичайно ситуація в Україні є особливою, але разом з тим **глобальна тема на цей рік до Дня безпеки та здоров'я на роботі — це питання соціального діалогу, в цілях досягнення позитивних змін і реальних результатів — це більш безпечно і більш здорове робоче місце.**

Жолт Дудаш

Соціальний діалог означає всі види переговорів і консультацій або обмін інформацією між представниками урядів, роботодавців і працівників із питань, що становлять взаємний інтерес і стосуються економічної та соціальної політики (див. *рисунок 1* і *рисунок 2*).

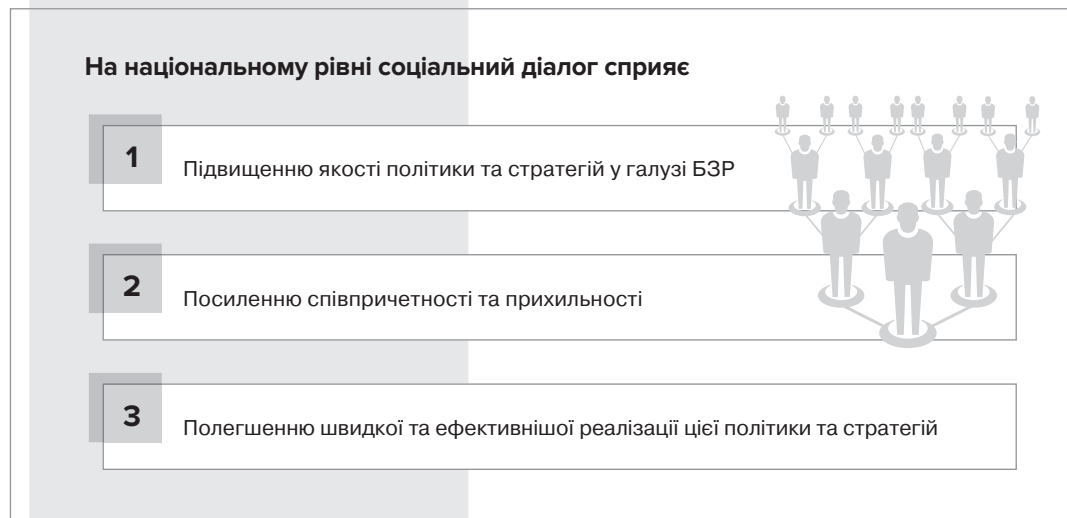


Форми соціального діалогу:

- **тристоронній**, у якому беруть участь представники уряду, роботодавців і працівників;
- **тристоронній «плюс»** (коли розглядаються питання, що виходять за межі сфери праці) з учасниками, що представляють конкретні потреби та інтереси громадянського суспільства;
- **двосторонні відносини** між робочою силою та адміністрацією (або організаціями роботодавців та працівників):
 - **колективні переговори**: всі переговори, що проводяться між роботодавцем, групою роботодавців або однією чи кількома організаціями роботодавців, з одного боку, та однією чи кількома організаціями працівників — з другого, з метою:

- а) визначення умов праці й зайнятості;
- б) та (або) регулювання відносин між роботодавцями й працівниками;
- в) та (або) регулювання відносин між роботодавцями чи їхніми організаціями та організацією чи організаціями працівників;
- співробітництво на рівні підприємства: від обміну інформацією до консультацій чи спільного ухвалення рішень¹.

Рис. 2



Тристороння структура МОП дозволяє роботодавцям, працівникам і урядам брати участь у прийнятті рішень із питань, що стосуються міжнародних трудових норм, із метою заохочення соціальної справедливості та гідної праці для всіх.

Соціальний діалог передбачений Статутом МОП і майже всіма міжнародними трудовими нормами як ключовий метод забезпечення сталих рішень і мирних трудових відносин.

Що стосується України, то звичайно ж питання безпеки має розглядатися в ширшому сенсі, враховуючи в якій ми ситуації перебуваємо зараз.

Досвід МОП підтверджує, що в часи критичних, кризових ситуацій, надзвичайних ситуацій, в часи війни соціальний діалог² дуже часто стає відповіддю, саме він приносить історично важливі рішення.



¹ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-budapest/documents/genericdocument/wcms_842961.pdf

² Презентація: Розширення соціального діалогу задля заохочення культури безпеки та здоров'я на роботі: https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/declared-work-ukraine/WCMS_842961/lang-uk/index.htm



Є багато прикладів, коли роботодавці та працівники, об'єднуючись, проводячи консультації, напрацьовують певні важливі рішення: як можна врятувати країну або підтримати її. Для нас такий посил дуже важливий, адже в надзвичайно складній ситуації соціальний діалог має активізуватися, має об'єднувати нас і напрацьовувати рішення, які допоможуть країні.

Що стосується глобальних матеріалів до Дня безпеки та здоров'я на роботі, то тут є дуже важливі та цікаві приклади. Коли працівники в організаціях³ активно залучаються до вирішення питань БЗР — це також впливає і на показники щодо ситуації на підприємстві. Є дані, що на таких підприємствах на 64% менше інцидентів і на 58% менше випадків госпіталізації.

Ми можемо зробити висновок, що, як в часи війни, так і в часи, коли війни немає, залучення усіх сторін до соціального діалогу на національному рівні або до двостороннього діалогу на рівні підприємства чи на інших рівнях, відіграє дуже важливу роль.

Тому, хоча на глобальному рівні ми маємо більш загальний слоган та посил, однак з нього, до особливої ситуації в Україні, все одно релевантно залишається важливість соціального діалогу.

Соціальний діалог — це добре для країни, добре для економіки і, що теж важливо, він сприяє зменшенню числа нещасних випадків на роботі.



Що особливо важливо для України зараз — це рятувати життя людей та мінімізувати нещасні випадки на роботі.

У рамках національного заходу, присвяченого Дню безпеки та здоров'я на роботі, ми говорили про історичні приклади, де соціальний діалог, саме в часи війни, був зосереджений на питаннях безпеки та здоров'я, інспекції праці.

Наш ключовий посил полягає в тому, що соціальний діалог застосовний, він має сенс, він має жити, навіть у воєнний час та, сподіваюся, що ми разом будемо поширювати ці ідеї, щоб залишати у фокусі соціальний діалог — як один із важливих інструментів в часи кризові й складні. ■

Підготовано редакцією



³ https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/declared-work-ukraine/WCMS_837550/lang-uk/index.htm

